

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Ингушетия

ГБОУ "Средняя общеобразовательная школа с.п.Аршты"

ГБОУ "СОШ с.п.Аршты"

РАССМОТРЕНО

**Председатель
педагогического совета**

_____/Албастова З.Б

Протокол №1 от 25.08.2023
г.

СОГЛАСОВАНО

**Заместитель директора
по УВР**

_____/Хациева Т.Н./

Протокол №1 от 26.08.2023

УТВЕРЖДЕНО

Директор

_____/Албастова З.Б.

Приказ №70 от 28.08.2023
г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родная литература »

для обучающихся 4 класса

с.п.Аршты 2023

Кхетадайтара каъхат.

Программа оттаяй 1, 2, 3,4 классашта г1алг1ай мотт хъехара долча книжкага хъежжа. Книжка чулоацам оттабъраш: Тимиркиев З. З Шадиев А. С., Ю Гандалоева А. З., Оздоев Р. И., Патиев С. У.

Г1алг1ай метто, эрсий метто санна, метта илман дакъа а ший ма1анна а йоккха моттиг д1алоац. Цун дешарца а кхетамца а бераш кхедара доккха практически ма1ан да. Наъна метто юкъелоац дешархой патриотизма а, кхыча къамашца 1имерза а, эзди а хилара уйлашца кхетадеш кхедара маъхала таронаш.

Школе наъна мотт 1омабара керттера 1алошонаш я дешар дика ховш дешархой кийчбар, багах деча, йоазон а къамаълах а кхоачам болаш, пайда эца ховш уж кийчбар. Программа ФГОСаца ювзаяь я. Из лаърх1а я к1ира 3 сахъат г1алаг1ай мотт хъекаш йолча учебни планаца кхоачашъе. Шера 103 сахъат хул.

Программа лерх1амаш да:

- дешархошта шоай наъна мотт безалургболча тайпара дешара болх дика оттабе;
- орфографехи, пунктуацехи, морфологехи, фонетикахи кхетам бала;
- метта 1илам 1омаде, г1алг1ай меттах бола кхетам шербар, к1оаргбар;
- г1алат ца деш йоазув де, сочинени, изложени язъе бераш 1омаде;
- дешара кхетам лакхбе, 1омадаъ ховр нийса д1аязде, ший уйлаш, шийна хетар, ховр дешархочо нийса д1аяздергдолаш говзал кхеяр.

Программа чулоацам шера ба. Укх юкъе я фонетика, графика, йоазув, дешар, орфоэпи, орфографи, деша оттам. Урока чулоацама юкъе, тар ма лу , дешара а воспитательни лоарх1ам бола материалаш яхийтай. Уж дукхаг1ъяраш г1алг1ай багахбувцама юкъера, художественни произведенеш т1ара я. Книжка курс кхаъ разделах латт: шоллаг1ча классе дийшар кердадаккхар (оазаш, алапаш, предложени, керттера, керттерза маъженаш), деша оттам, къамаъла доакъош.

Грамматика хъаькъехъа кхоачаш де деза декхараш:

- 1) оазех, алапех кхетам балар;
- 2) орфографически минимум лакхъяр;
- 3) предложени керттера маъженаш йовзийтар;
- 4) къамаъла доакъош довзийтар;
- 5) дувзаденна къамаъл шаърдар;
- 6) кхоллама балхаш увттаде 1омабар:
 - а) сочинени миниатюра;
 - б) изложени-зарисовка;
 - в) суртах лаьца дувцар оттадар;

г) кичах лаьца сочинени-миниатюра язъяр.

Йоазув-дешар 1омадари къамаъл

шаьрдари.

Хьалхарча классе деша доаг1ача бера ше дезала юкье бийца наьна мотт ха беза. Цу метала уйла ю цо. Массадолла х1ама наьна мета къамаълла формах кхетадеша довзаши да бера, наьна меттала еррига ший уйлаш д1аала 1омалу из.

Хьалхарча классе наьна меттала болх д1аболабарца школо бера йовзийт халкъ вахара опыт.

Хьалхарча классе хьехархочо берашта деш Г1алг1ай Республика отарах а дезача деноеха, вай Даьхена лаьца дола йоазонхой дувцараши,лоаца стихотворенеша ,фаьлгаши.

Хьехархочо берашта деш могашал лораерах лаьца дола дувцараш а.

-Хьехархочун кулгалца берийловзараш а , шоаш беча балхах а, шоашта дайначох а лаьца лоаца дувцараш оттаду.

Иштта в1аший дувзаденна а долаш, хала доацача 2-3 суртах лаьца дувцар оттаде а хьехархочун кулгалца йоккха йоаца текст юхаювца а 1омабу.Гонахъара вахар довзийтар а дешархой дувзаденна къамаъл шаьрдар а.

Къамаъл. Баген а йоазон а къамаълла юкъара кхетам. Предложениши, дош, дешдакъа,оаз, алап практически довзийтар. Къамаъл предложенешта, предложенеш дешашта, дешаш дешдакъошта декъа хар.

Оазаш. Оазаш йовзийтар. Хазарца а аларца а оазаш къоастаяр. Мукъеи мукъазеи, й1аьхеи лоацеи, эрсий метталара хьаййца оазаш.

Дешашкара цхьайола мукъа а мукъаза а оазаш къоастаяр.

Белгалтъяьккхача оазаца дешаш доаладар, дешдоакъой- оазий схемай кепача оала дош белгалдаккхар.

Г1онна йолча схемах пайда а эцаш, къамаъл предложенешта, педложенеш дешашта, дешаш дешдокъоашта декъа 1омадар.

Дешарах а аларах а мукъеи мукъазеи оазаш в1аший къоавстаярах а кхетам балар. Дешашкара цхьацца оазаш белгалъеш дараш а (къоастае а,дешдоакъой оазий тохкам бе а, цар оамал а, арг1а а белгалтъяьккха 1омабар; д1аьха а лоаца а дешдакъа къоастаде хар).

Хедора алапий дешдоакъой г1онца дешаш а педложенеш а увттае 1омабалар. Лоаца предложенеша тексташи нийса кхетаеш, дешдоакъошца, минута 15-20 дош а дешаш, бераш 1омадар.

Керттера кхетамаши ховраши.

Дешархошта довза деза:

- г1алг1ай мета массайола оаз а алап а, кхета беза цар башхаллаш (оаз оал, т1аккха алап язду);

-мукъеи мукъазеи оазий керттера бокъонаш;

-дагахъа 1омае белгалтъяьхача стихотворенеша тексташ.

Дешархошта ха деза:

-наьна метта деча къамаъллага ладувг1а а цунах кхета а ;

Къамаълла юкье предложенеш къоастае, цар арг1а белгалтъяьккха;

-й1аьхеи лоацеи мукъа оазаш а, уж белгалъеш дола алапаш а белгалдаха;

-кепа йоазонца а кулга а шрифтаца яздаь дешаш, предложенеш т1ера хьаязъе;

-диктовка ярца, г1алаташ а доацаш, дешаш а 3-5 дешаех латта предложенеш а язъе;

-предложени йолалуш доккхача алапех пайда эцар а цун чаккхенга т1адам оттабара;

-белгалтъяьккхача цхьан (шин) темах е сюжетни суртех пайда эцар, з1амига дувзаденна дувцар оттаде;

-хьехархочун хаттарий новкъосталца з1амига текст юха хьаювца;

-«Дешара книжка т1ера тексташ еша, дагахъа стихотворениши 1омае, къамаълла бокъонаш лораеш еша.

КАЛЕНДАРНО – ТЕМАТИЧЕСКИ ПЛАНИРОВАНИ ДЕШАРА 4 кл:

Урока№	Урока тема	Сахъаташ	Таърахъ	
			план	факт
1	Г1алг1ай мохк. Хамхоев А.	1		
2	Тахан со г1озваьнна... Яндиев Дж.	1		
3	Къамаьл. Гагиев Г. Ма къаьга доаг1а... Осмиев Хъ.	1		
4	Магас – Г1ала. Гагиев Къ.	1		
5	Наъсаре. Чахкиев С.	1		
6	Г1ишлонхой 1уйре. Кодзоев Т. Даьхен ираз 1алашде. Озиев С.	1		
7	Вай байракх. Вай герб. Паччахьалкхен гимнах.	1		
8	Г1алг1ай Республика Конституции. Вай Конституцех. Гагиев Г.	1		

9	Глаънаш лега ха. Гагиев Г.	1		
10	Хъунаг1ара гуйран 1уйре. Торшхоев И.	1		
11	Эггара боккхаг1бола чкъаъра. Шадиев С.	1		
12	Аьхки сала1ар.Саракаев Хъ.	1		
13	Эг1ар. Ведзижев А.	1		
14	Классал арахъа дешар	1		
15	Кхоанена даъй. Плиев М.-С.	1		
16	Безам ба са. Осмиев Хъ.	1		
17	Дикадар, водар. Берсанов Х.-А.	1		
18	Г1ишлонхой.Ужахова Х. Къоанои К1анти. Костоев1.	1		
19	Йиъ хъажк1а. Плиев М.-С.	1		
20	Лейлай ц1ай. Шадиев С.	1		
21	Балха кулгаш.Осмиев Хъ. Хъаг1. Шадиев С.	1		

22	Вайнаѣха багахбувцам	1		
23	Иллеш. Дагардергаш.	1		
24	Кицаш. Ховли-довзалеш	1		
25	Тешаме новкъост. Борзи ж1алии.	1		
26	Маѣра к1аѣнк (фаѣлг)	1		
27	Дошо фийг (фаѣлг)	1		
28	Озиев Исма1алий Салман. Кѣахѣегам.	1		
29	Совг1ат	1		
30	Зязиков Хѣусена Бахѣаудин. Б1аѣсти.	1		
31	Осмиев Сосе Хѣамзат. Керда шу.	1		
32	Муталиев Шовхала Хѣаж-Бикар. Кулгаши б1аргаши.	1		
33	Классал арахѣа дешар	1		
34	Яндиев Хамарзий Джамалда	1		
35	Ведзижев Абабукара Ахѣмад. Мух.	1		
	Низа овла	1		

36				
37	Чахкиев Идриса Саид Безама юххъанцара оаг1илг	1		
38	Нана	1		
39	Плиев 1асолта Махьмад-Саид	1		
40	Гагиев Аюпа Гирихан	1		
41	Доттаг1а. Гагиев Г.	1		
42	Осканов Суламбик – халкъа турпал.	1		
43	Машар. Гагиев Г. Ма дика дар...Хамхоев А.	1		
44	Сонна байнаб т1ом.	1		
45	Бераш – Даьхен кхоане. Осмиев Хь.	1		
46	Сердалонга бода никъ. Котиева Н.	1		
47	Хаьхочун да. Чахкиев С.	1		
48	Нана тхъайса улл. Гагиев Г.	1		
49	Оаг1ув хьаллаьцача. Мальсагов А.	1		
	Даьци. ШадиевС.	1		

50				
51	Даъци. ШадиевС.	1		
52	Нана дагалаъца. Осмиев Хъ.	1		
53	Кхалнах. Хамхоев А.	1		
54	Классал арахва дешар	1		
55	Шера ханаш. Плиев А.	1		
56	Ткъамашца лела сахъат	1		
57	Даъхе. Гагиев Г. Б1аъсти йоалаш. Плиев А.	1		
58	Б1аъстан денош. Б1аъстинг.	1		
59	Б1аъсти. Гагиев Г.	1		
60	Хъаст. Арапиев Хъ.	1		
61	В1овнаш. Гагиев Г.	1		
62	Бакъилг. Арчаков Т.	1		
63	1уйре. 1ан сайре. Пушкин А.	1		

64	Хъу. Паустовский К.	1		
65	Блаъстан хиш. Тютчев Ф.	1		
66	Баскилги зунгати клоанолг	1		
67	Классал арахъара дешар	1		
68	Классал арахъара дешар	1		